

Źródła finansowania inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej i poszanowania energii

I. Specyfika projektów wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Rząd polski od kilku lat stara się prowadzić politykę zwiększania wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) poprzez tworzenie sprzyjającego otoczenia politycznego i prawnego. Mimo to energetyka odnawialna zajmuje marginalne znaczenie w bilansie paliwowo-energetycznym Polski, choć istnieją znaczące zasoby jej źródeł. Podstawową barierą rozwoju energetyki odnawialnej wydają się być trudności z finansowaniem projektów wykorzystania OZE. Problemy natury finansowej są związane ze specyfiką tego typu przedsięwzięć, które zazwyczaj wymagają wysokich nakładów początkowych w przeliczeniu na jednostkę zainstalowanej mocy, choć późniejsze koszty eksploatacyjne utrzymują się na niskim poziomie. Koszty operacyjne sprowadzają się bowiem często jedynie do obsługi urządzeń i ich konserwacji (zwłaszcza w przypadku energetyki wiatrowej i wodnej). W przypadku energetyki konwencjonalnej proporcje te są odmiennie – po stosunkowo niskich jednostkowych nakładach inwestycyjnych należy się liczyć ze znaczącymi kosztami eksploatacyjnymi wynikającymi z konieczności pozyskania paliw kopalnych, np. węgla, a w szczególności gazu ziemnego i paliw ropopochodnych oraz energii elektrycznej, których cena, zgodnie z oficjalnymi prognozami będzie systematycznie rosła. Dane zawarte w tabelach 1 i 2 pozwalają na porównanie struktury i wysokości kosztów wytwarzania energii eklektycznej w źródłach odnawialnych i konwencjonalnych.

Tabela 1. Jednostkowe koszty eksploatacyjne (z uwzględnieniem kosztów paliwa) odnawialnych źródeł energii

Agregaty kogeneracyjne (gł. gaz ziemny)	54 PLN / MWh
Elektrownie wiatrowe	16 PLN / MWh
Małe elektrownie wodne	41 PLN / MWh
Elektrownie biogazowe	44 PLN / MWh

Źródło: Różycki A, Szramka R., Strategie rozwoju energetyki niekonwencjonalnej, „Biuletyn URE” nr 4/2001.

Tabela 2. Przeciętne koszty wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach systemowych

Średnio	118 PLN / MWh
Z KDT ¹	125 PLN / MWh
Pozostałe systemowe	106 PLN / MWh

Źródło: Różycki A, Szramka R., Strategie rozwoju energetyki niekonwencjonalnej, „Biuletyn URE” nr 4/2001., ¹KDT – Kontrakty długoterminowe zawierane z dostawcami energii.

Uwzględnienie pełnych kosztów finansowych inwestycji w energetyce odnawialnej, łącznie z ryzykiem inwestycyjnym mającym swoje odzwierciedlenie w koszcie pozyskania kapitału, zmienia, relację w kosztach wytwarzania energii odnawialnej i konwencjonalnej.

Projekty z zakresu energetyki odnawialnej są zazwyczaj skomplikowane i nowatorskie zarówno pod względem technicznym, jak i finansowym. Jak wynika z dotychczasowych doświadczeń, są one zwykle możliwe do realizacji jedynie przy pozyskaniu środków z wielu źródeł, w tym w części na warunkach preferencyjnych. Znaczącym jest również fakt istnienia dużej liczby instytucji zapewniających finansowanie energetyki odnawialnej, tak na warunkach komercyjnych, jak i preferencyjnych. Dlatego też znajomość źródeł pozyskania kapitału na realizację takich inwestycji jest kluczowa dla pomyślnej realizacji pojedynczych projektów i rozwoju całego sektora energetyki odnawialnej.

II. Klasyfikacja podmiotowa i przedmiotowa źródeł finansowania energetyki odnawialnej

Pochodzenie środków finansowych przeznaczonych na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii można podzielić w sposób przedmiotowy ze względu na ich źródło na:

- a) środki własne,
- b) kredyty i pożyczki,
- c) dotacje,
- d) leasing,
- e) emisja obligacji,

f) inne formy finansowania.

Jako środki własne należy rozumieć zasoby wyodrębnione bezpośrednio z budżetu inwestora (w przypadku jednostek sektora publicznego) lub przeznaczone z kapitału własnego (w przypadku podmiotów prawa handlowego). Pozostałe źródła finansowania można zaliczyć do zewnętrznych źródeł i składają się na nie: kredyty i pożyczki (komercyjne i preferencyjne), dotacje, leasing, oraz emisja obligacji.

Z punktu widzenia inwestora, ważniejszym wydaje się być podział środków z uwzględnieniem miejsca ich pochodzenia. Pod względem podmiotowym kapitał potrzebny do realizacji przedsięwzięć z zakresu energetyki odnawialnej może zostać pozyskany z następujących źródeł:

- a) środki własne,
- b) instytucje wspierające rozwój energetyki odnawialnej w Polsce,
- c) rynki finansowe,
- d) międzynarodowe programy i zobowiązania w zakresie ochrony środowiska naturalnego,
- e) udział trzeciej strony (formy partnerstwa publiczno – prywatnego, przedsięwzięcia typu ESCO).

Obecnie największa pomoc pochodzi z funduszy publicznych działających na rzecz ochrony środowiska oraz w ramach programów pomocowych (ONZ, Unii Europejskiej i bilateralnych). O ile znaczenie funduszy bilateralnych oraz ONZ będzie z czasem malało, należy oczekiwać gwałtownego wzrostu ilości środków na energetykę odnawialną pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, która jest żywo zainteresowana wspieraniem tego sektora. Wsparcie dla inwestora polega na przyznaniu **dotacji lub preferencyjnego kredytu** w ramach ściśle określonych limitów i zasad, ponadto możliwe jest udzielenie pomocy niematerialnej, na przykład w postaci zakupu usług doradczych przez instytucje zewnętrzne (tzw. pomoc techniczna), czy programów edukacyjnych.

W ostatnich latach najwięcej środków na energetykę odnawialną było przyznawanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkie, powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Fundację Ekofundusz (zarządzającą konwersją polskiego długu zagranicznego) oraz inne programy, takie jak Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA) obsługująca kredyty i programy pomocowe Banku Światowego (np. program PAOW), Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Fundusz na Rzecz Globalnego Środowiska (GEF) zarządzany przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNIDO). Jak zatem widać, energetyka odnawialna może być wspierana nie tylko ze środków funduszy ekologicznych, ale i tych nakierowanych na stymulowanie rozwoju regionalnego, poprawę infrastruktury wiejskiej oraz promowanie poza-żywnościowych kierunków produkcji rolniczej. Według wstępnych szacunków Europejskiego Centrum Energii Odnawialnej, w latach 2003-2006 całkowita wartość możliwych do pozyskania środków zagranicznych osiągnie niemal 540 mln euro, głównie w ramach funduszy strukturalnych i spójności UE oraz mechanizmów elastyczności Protokołu z Kioto - Tabela 3.

Źródło funduszy	2002	2003	2004	2005	2006	Razem
Program pomocowy PHARE	2,8	2,9				5,7
Program przedakcesyjny SAPARD	1	1	1	1	1	5
Program energetyczny UE „Intelligent Energy for Europe”		1	1	1	1	4
6 Program Ramowy Badań i Rozwoju UE		5	5	5	5	20
Fundusze strukturalne i spójności UE			130	130	140	400
Fundusz Globalnego Środowiska GEF	1,7	1,6	1,1	0,6		5
Mechanizmy elastyczności Protokołu z Kioto		10	15	20	25	70
Środki z ekokonwersji polskiego długu	4	4	4	4	4	20
Fundusze bilateralne	2	2	2	1	1	8
Razem	11,5	27,5	159,1	162,6	177	537,7

Tabela 3. Zestawienie szacunkowych kwot zewnętrznej pomocy publicznej dla energetyki odnawialnej w Polsce w latach 2003 – 2006 (mln euro)

Źródło: opracowanie własne Europejskiego Centrum Energii Odnawialnej.

Jak wynika ze „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej” – dokumentu rządowego zaakceptowanego przez Sejm RP w sierpniu 2001 r.- całkowite nakłady niezbędne dla osiągnięcia celu ilościowego w postaci 7,5% udziału energii odnawialnej w bilansie paliwowo-energetycznym Polski w roku 2010 wyniosą około 3,6 mld euro. Tak więc możliwe jest pokrycie tej kwoty tylko w latach 2002-2006 ze źródeł zagranicznych nawet w 15%.

Oprócz tego dostępne jest współfinansowanie rozwoju sektora przez szereg krajowych funduszy, z których największymi możliwościami dysponuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Ekofundusz. Warto również pamiętać, że nie wszystkie środki z przedstawionych powyżej źródeł mogą być przeznaczane na działania inwestycyjne. Część instytucji wspiera bowiem wyłącznie działania niekomercyjne w ramach projektów pilotażowych czy badawczo-wdrożeniowych. Środki te jednak z powodzeniem mogą być przeznaczone na rozwój instytucjonalny sektora energetyki odnawialnej, tworzenie lokalnych strategii wykorzystania OZE czy transfer technologii.

Jeżeli inwestor przygotowuje dobry, mieszczący się w priorytetach odpowiednich funduszy ekologicznych i programów pomocowych projekt, ma on szansę na pozyskanie dotacji i kredytów preferencyjnych do wysokości 30-50% (czasami do 75%, a jedynie wyjątkowo do 100%) całkowitych kosztów inwestycyjnych. Dlatego też inwestorzy zwracają swoją uwagę na rynki finansowe w celu zdobycia środków na pokrycie pozostałych nakładów na energetykę odnawialną.

Podstawową formą pozyskania funduszy na rynkach finansowych jest **zaciągnięcie kredytu** w banku na warunkach komercyjnych. Warunki spłaty takich kredytów, naliczane opłaty i prowizje banku oraz wysokość oprocentowania są przedmiotem indywidualnych negocjacji z obsługującymi je bankami.

Kolejną formą pozyskania środków w ramach rynku finansowego może być **emisja obligacji**, choć jak dotychczas nie były one szeroko stosowanym instrumentem finansowania rozwoju energetyki odnawialnej. Obligacja jest instrumentem dłużnym rynku kapitałowego, w którym jedna strona, zwana emitentem obligacji, stwierdza, że jest dłużnikiem drugiej strony, zwanej obligatariuszem i zobowiązuje się wobec niego do wykupu obligacji na określonych warunkach. Tak więc emisja obligacji jest w istocie formą zaciągnięcia kredytu. Mimo braku w Polsce w tym zakresie większych doświadczeń, obligacje wydają się być interesującą formą długo- i średnioterminowego finansowania projektów OZE, szczególnie w obiektach komunalnych.

Od kilku lat **leasing** również stał się atrakcyjną formą pozyskiwania kapitału, a równocześnie gwałtownie wzrosła liczba podmiotów oferujących usługi w tym zakresie. Nie ma prawnych ograniczeń co do przedmiotu umów leasingowych, dlatego też instalacje energetyczne również mogą być finansowane w tej formie.

Ostatnio pojawiła się nowa atrakcyjna forma finansowania projektów energetycznych związana z mechanizmami elastyczności Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu. Kwestia ta jest szczególnie ważna dla sektora energetycznego, który jest odpowiedzialny za ponad połowę całkowitej wielkości emisji dwutlenku węgla w Polsce. Postanowienia Protokołu zakładają, że możliwe jest przeprowadzenie wspólnej inwestycji (tzw. **Joint Implementation**) przez podmioty pochodzące z dwóch krajów Aneksu I Protokołu (w tym Polski), natomiast uzyskana redukcja emisji dwutlenku węgla jest dzielona proporcjonalnie do wkładu finansowego stron. Część środków na inwestycje pochodzi z tzw. funduszy węglowych, które są zainteresowane skupowaniem kredytów redukcji emisji CO₂. Owa „premia węglowa” jest formą wsparcia dla przedsięwzięcia z zakresu OZE. Jak dotąd największą aktywnością w zawieraniu umów tego typu cechowały się fundusze powołane przez rządy Holandii, Finlandii, Kanady oraz wielostronny fundusz Banku Światowego Prototype Carbon Fund. W ramach tego instrumentu przeprowadzono już pierwsze projekty demonstracyjne w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, dzięki którym inwestorzy pozyskali dotacje na swoje przedsięwzięcia w zamian za uzyskiwaną redukcję emisji gazów cieplarnianych do atmosfery.

Ze względu na zbliżający się tzw. pierwszy okres rozliczeniowy (lata 2008-2012) znaczenie mechanizmów JI dla wspierania energetyki odnawialnej będzie rosło. W praktyce, zarówno w funduszu Prototype Carbon Fund oraz funduszach Joint Implementation inwestorzy będą mogli ubiegać się o dodatkowe dopływy środków na inwestycje w wysokości co najmniej 5 Euro za 1 tonę ekwiwalentu CO₂ zredukowanej emisji do atmosfery w latach 2008-2012.

Wielkie możliwości wspierania wykorzystania odnawialnych źródeł energii stanowi również koncepcja **finansowania przedsięwzięcia przez trzecią stronę**. Powstała ona jako odpowiedź z jednej strony na potrzebę zwiększania efektywności wykorzystania energii, a z drugiej na brak fachowej wiedzy oraz środków finansowych podmiotów zainteresowanych takimi działaniami.

Finansowanie przez trzecią stronę jest również często określane jako ESCO, co jest skrótem od angielskiego wyrażenia *energy service company*. Oferta firm tego rodzaju jest skierowana przede wszystkim na potrzeby jednostek samorządu lokalnego, przedsiębiorstw komunalnych oraz zakładów przemysłowych. Firma ESCO zapewnia finansowanie przedsięwzięcia, natomiast spłata zobowiązań wobec partnera pochodzi z wygenerowanych oszczędności w wydatkach na energię. Cechą wyróżniającą finansowanie typu ESCO od

tradycyjnych form jest to, że w tym przypadku wszystkie usługi techniczne oraz finansowanie inwestycji prowadzone jest przez jeden podmiot. Realizacja przedsięwzięć z udziałem trzeciej strony może przybrać różne formy, w zależności od woli umawiających się stron. Możliwa jest bowiem sytuacja, gdy wybudowana instalacja będzie należała zarówno do zleceniodawcy, jak i firmy ESCO. W przypadku, gdy instalacja będzie własnością wykonawcy, umowa winna określać, jakim tytułem firma ESCO będzie pobierała korzyści z jej eksploatacji (np. w formie dzierżawy), jakie jest maksymalne obciążenie odbiorców za energię oraz po jakim czasie nastąpi całkowite przekazanie instalacji zleceniodawcy.

Możliwe jest również **powołanie spółki prawa handlowego**, której udziałowcem jest firma zewnętrzna oraz podmiot zlecający przeprowadzenie inwestycji. Spółka taka staje się właścicielem instalacji, obsługuje ją oraz osiąga dochody z tego płynące. Jest to forma szczególnie wygodna dla realizacji inwestycji w ramach **partnerstwa publiczno-prywatnego**, czyli przedsięwzięcia, którego stroną jest jednostka samorządu terytorialnego, o czym świadczy wiele pomyślnych projektów przeprowadzonych w ten sposób.

III. Praktyczne przykłady finansowania inwestycji w odnawialne źródła energii przez jednostki sektora publicznego

1. Przykład energetycznego wykorzystania odpadów drzewnych w warunkach miejskich w Jeleniej Górze

Oszacowano, że w rejonie Jeleniej Góry jest do odzyskania ok. 700 m³ odpadów drzewnych do zagospodarowania od zaraz, natomiast całkowity potencjał wynosi 2.540 m³ odpadów drzewnych, co odpowiada potencjałowi energetycznemu, odpowiednio 2.100 i 7.500 GJ. Pozwala to teoretycznie na zainstalowanie kotłowni, wykorzystujących cały potencjał energetyczny zrębków drzewnych, o zainstalowanej mocy cieplnej, odpowiednio 350 kW i 1.250 kW.

Realizację projektu rozpoczęto w 1998 r. w ramach środków finansowych Rządu Holandii. Wykonawcami było konsorcjum złożone z następujących instytucji: Biomass Technology Group B.V. (BTG) jako koordynator, firma KARA (producent kotła) z Holandii, Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC/IBMER) z Polski jako koordynator lokalny oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Jeleniej Górze jako partner projektu i lokalny inwestor. Projekt został sfinansowany przez holenderskie Ministerstwo Gospodarki poprzez Agencję Rządową SENTER, na mocy umowy, podpisanej przez rządy Polski i Holandii, jako pilotowy projekt Joint Implementation.

Projekt polegał na zastąpieniu istniejących, niskowydajnych dwóch zużytych kotłów na węgiel o mocy cieplnej 256 kW każdy, technologią pozyskiwania, suszenia, przechowywania i spalania zrębków drzewnych w nowoczesnym automatycznym kotle o mocy cieplnej 350 kW., którego zakup został sfinansowany z dotacji rządu holenderskiego.

Działanie zbudowanej instalacji jest monitorowane. Polega ono na zbieraniu danych eksploatacyjnych instalacji, między innymi poprzez podłączony do pieca system mikroprocesorowy przekazujący dane z pracy kotła do zalogowanych w sieci Internetu adresatów. Zainwestowane w projekt środki finansowe po stronie polskiej i holenderskiej oraz monitoring będzie podstawą do rozliczenia uzyskanych efektów w postaci redukcji emisji (tzw. kredytów) pomiędzy Polską a Holandią w latach 2008-2012.

Całkowity koszt inwestycji wyniósł 928.160 zł; obejmował m.in.:

Przedmiot finansowania	PLZ	%
Kocioł firmy KARA wraz z wyposażeniem (dotacja rządu holenderskiego w ramach Joint Implementation)	428.160 zł	46,1
Montaż kotła (transport + dźwig)	25.000 zł	2,7
Komin (zakup + montaż)	10.000 zł	1,1
Dokumentacja	20.000 zł	2,1
Przenośnik typu „ruchoma podłoga”	45.000 zł	4,8
Dodatkowe przyłącze energetyczne	25.000 zł	2,7
Magazyn na zrębki wraz z suszarnią podpodłogową	100.000 zł	10,8
Kolektor słoneczny powietrzny na magazynie	30.000 zł	3,2
Rębarka	125.000 zł	13,5

Ciągnik	95.000 zł	10,2
Drogi i place	25.000 zł	2,7
RAZEM	928.160 zł	100%

Korzyści społeczne, ekologiczne i ekonomiczne z realizacji inwestycji to:

- zaoszczędzenie 220 t węgla rocznie przez zastąpienie go biomasa - zrębkami drzewnymi,
- ograniczenie składowania 385 t odpadów drzewnych na wysypisku i tym samym ograniczenie emisji w wyniku procesu rozkładu materiałów organicznych,
- zmniejszenie opłat za korzystanie ze środowiska,

Dla okresu 15 lat trwania projektu wyliczono łączną redukcję 21 tys. ton ekwiwalentu CO₂

2. System ciepłowniczy wykorzystujący energię geotermalną w Bańskiej Niżnej koło Zakopanego

Od 1989 r. Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami i Energią PAN w ramach umowy z Komitetem Badań Naukowych dotyczącej finansowania programu badawczego „Doświadczalny Zakład Geotermalny Bańska-Biały Dunajec” wykonało odwiert Biały Dunajec, budynek wymiennikowni z węzłem cieplnym, rurociąg zrzutowy łączący otwory Bańska IG-1 i Biały Dunajec PAN-1, szklarnię i suszarnię drewna. System produkcji ciepła Bańska-Biały Dunajec wraz z obiektami doświadczalnego odbioru ciepła został uroczyście otwarty w styczniu 1993 r.

W grudniu 1993 r. celem komercyjnego wykorzystania energii geotermalnej na Podhalu powołano do życia spółkę Geotermia Podhalańska S.A., której udziałowcami są m.in.:

- narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 78,9% udziałów,
- gmina Zakopane 12,7% udziałów,
- inne gminy podhalańskie (Nowy Targ, Szaflary, Biały Dunajec, Poronin, Kościelisko, Bukowina Tatrzańska) 1,6% udziałów.

Spółka wybudowała i wyposażyła pompownię, zmodernizowała istniejący węzeł geotermalny, wykonała nowy rurociąg łączący otwory oraz rozbudowała sieć cieplną. Tak ogromne przedsięwzięcie pozwoliło na obniżenie kosztów pozyskania energii cieplnej na terenie Podhala, zintegrowanie systemu zasilania w energię cieplną i ciepłą wodę oraz prawie całkowite wyeliminowanie małej i średniej emisji dwutlenku węgla. Koszt całego projektu wyniósł ponad 80 mln dolarów i został wsparty z następujących źródeł:

Źródło finansowania	Mln USD	%
Kredyt z Banku Światowego	38.50	47.1
Dotacja dla wielkich projektów infrastrukturalnych ze środków Unii Europejskiej (1999)	10.1	12.4
Środki własne PEC Geotermia Podhalańska	9.0	11.0
Dotacja Phare (1994)	8.1	9.9
Dotacja z Global Environmental Facility i Global Carbon Initiative	4.5	5.5
Dotacja Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	3.7	4.5
Kredyt Duńskiej Agencji Ochrony Środowiska (1999)	3.0	3.7
Kredyt Banku Ochrony Środowiska	2.0	2.4
Dotacja Ekofunduszu (1999-2000)	1.5	1.8
Dotacja Ekofunduszu (1995, 1997)	1.4	1.7
Razem	81.8	100

IV. FUNDUSZE EKOLOGICZNE

Państwowe fundusze ekologiczne zostały powołane w celu uniezależnienia finansowania ochrony środowiska w Polsce od budżetu państwa. Ponadto taka konstrukcja prawna pozwala zapewnić ciągłość finansowania inwestycji ekologicznych. Obecnie fundusze stanowią najpopularniejsze źródło dotacji i pożyczek dla podmiotów realizujących zadania w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Wsparcie z ich strony głównie polega na udzielaniu dotacji i pożyczek preferencyjnych, jednak w ostatnich latach można zauważyć tendencję do zwiększania ilości oferowanych kredytów preferencyjnych. Zazwyczaj oferowana pomoc wynosi nie więcej niż 50% kosztów projektu. W przypadku pożyczek i kredytów jednostki budżetowe są zazwyczaj traktowane na

równych warunkach z inwestorami prywatnymi. W przypadku samorządów terytorialnych oraz organizacji pozarządowych często łatwiej jest uzyskać bezzwrotną dotację.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ul. Konstruktorska 3a; 02-673 Warszawa

(22) 849 22 79; fax (22) 849 72 72

www.nfosigw.gov.pl

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOSiGW) jest instytucją finansującą przedsięwzięcia w dziedzinie ochrony środowiska. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku. Pożyczki i dotacje ze środków finansowych NFOSiGW przyznawane są na cele określone w Ustawie o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. zgodnie z priorytetami Narodowego Funduszu określonymi w oparciu o „Politykę ekologiczną państwa” i „Program wykonawczy do polityki ekologicznej państwa do roku 2000”. Od 1999 roku NFOSiGW działa w oparciu o strategię zatwierdzoną przez władze funduszu w porozumieniu z Ministerstwem Środowiska. Zgodnie z tym dokumentem, misją Narodowego Funduszu jest wspieranie konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju kraju oraz wynikających z niej celów i zadań polityki ekologicznej państwa.

Jednym z priorytetów NFOSiGW jest wspieranie przedsięwzięć związanych z ochroną powietrza, oszczędnym gospodarowaniem energią i surowcami oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Wśród tego typu inwestycji wspomagane są przedsięwzięcia związane z racjonalizacją systemów ciepłych oraz wykorzystaniem alternatywnych, a przyjaznych środowisku źródeł energii. Wszyscy wnioskodawcy powinni posiadać status prawny umożliwiający im zawarcie umowy cywilno – prawnej.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowania:

finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia), finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NFOSiGW, kredyty udzielane przez banki ze środków NFOSiGW, konsorcja czyli wspólne finansowanie NFOSiGW z bankami, linie kredytowe ze środków NFOSiGW obsługiwane przez banki) oraz finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego)

Dotacje mogą być udzielane m.in. na zadania pilotowe dotyczące wdrożenia postępu technicznego i nowych technologii o dużym stopniu ryzyka, lub posiadające charakter eksperymentalny, kompleksowe programy badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe w ochronie środowiska i gospodarce wodnej. Wnioski o pomoc są rozpatrywane w grupach, zgodnie z terminem ich wpływu do Funduszu. W sesji zimowej rozpatruje się wnioski, które wpłynęły do Funduszu w grupach (do 30 listopada, 31 stycznia i 31 marca), natomiast w sesji letniej do 31 maja, 31 lipca i 30 września. Dla dotacji nie określono maksymalnego udziału Funduszu w finansowaniu oraz wymaganego minimum środków własnych wnioskodawcy.

Pożyczki z Funduszu mogą być przyznawane wszystkim wnioskodawcom na zadania o ponadregionalnym charakterze. Okres, na jaki udziela się pożyczki nie jest określony, natomiast jej kwota nie może przekroczyć 50% planowanych nakładów inwestycyjnych na przedsięwzięcie. Fundusz udzielając pożyczek może stosować preferencyjne oprocentowanie ustalone w odniesieniu do stopy redyskontowej weksli określanej przez Narodowy Bank Polski. Oprocentowanie pożyczek przyznawanych jednostkom samorządu terytorialnego waha się w granicach 0,1 do 0,65 stopy redyskonta, w zależności od dochodu, jaki przypada na jednego mieszkańca.

Pożyczka udzielona ze środków Narodowego Funduszu może być częściowo umorzona na wniosek pożyczkodawcy po spełnieniu następujących warunków:

przedsięwzięcie zostało zrealizowane nie później niż w terminie ustalonym w umowie obowiązującym w dniu jej zawarcia (z wyjątkiem sytuacji spowodowanych działaniem siły wyższej), osiągnięto zawarty w umowie cel rzeczowy i ekologiczny przedsięwzięcia, spłacono w terminie co najmniej 75% udzielonej pożyczki wraz z odsetkami, pożyczkobiorca wywiązał się ze wszelkich zobowiązań wobec Narodowego Funduszu, w tym z obowiązku uiszczania opłat i kar stanowiących dochody NFOSiGW. Ponadto umorzona kwota winna zostać przeznaczona na kolejne przedsięwzięcia ekologiczne.

Kwota umorzenia nie może przekraczać 10% udzielonej pożyczki, chyba że pożyczkobiorca udokumentuje trudną sytuację ekonomiczną spowodowaną klęską żywiołową.

Wojewódzki Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

ul. Św. Barbary 9; 10-026 Olsztyn

tel. (89) 535 24 68; fax (89) 535 29 10

www.wfosigw.olsztyn.pl

Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW) istnieją w każdym województwie i wspierają projekty proekologiczne zgodnie z kryteriami i priorytetami przyjętymi na danym terenie. W 1993

roku fundusze uzyskały osobowość prawną, co umożliwiło im również rozpoczęcie udzielania pożyczek preferencyjnych obok dotacji.

Przedsięwzięcia uznane za priorytetowe przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie są zgodne z dokumentami „Polityka Ekologiczna Państwa” oraz „Strategii

Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego”. Zadania z zakresu rozwijania wykorzystania odnawialnych źródeł energii zajmują kluczowe miejsce w dziedzinie ochrony powietrza atmosferycznego. Spośród działań w tym zakresie można wyróżnić:

1. Modernizację istniejących źródeł energii z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii wg następującej hierarchii:

- energia z biomasy,
- energia słoneczna,
- pompy ciepła,
- energia wiatrowa,
- odtworzenie starych i modernizacja istniejących małych elektrowni wodnych.

2. Energetyczne wykorzystanie biomasy:

- produkcja biopaliw,
- plantacje energetyczne.

3. Eliminację niskiej emisji, polegająca na zamianie technologii spalania z wykorzystaniem paliw gazowych, paliwa ciekłego (lekki olej opałowy).

4. Kompleksowy program poszanowania energii, polegający na:

- działaniach prowadzących do redukcji zużycia paliwa, a zatem do ograniczania emisji zanieczyszczeń w ciepłowniach i kotłowniach rejonowych,
- działaniach podnoszących efektywność przesyłu ciepła (np.: sieci preizolowane).

0. Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w szczególności urządzeń do redukcji największych emisji gazowych.

1. Wspieranie ekologicznych form transportu.

Dotacje mogą być udzielane do wysokości 80% kosztów realizowanych zadań, mogą one również być udzielane samorządom terytorialnym przy jednoczesnym dofinansowaniu przez Fundusz w postaci pożyczki. Oprocentowanie pożyczek udzielanych przez Wojewódzki Fundusz wynosi 0,3 - 0,75 stopy redyskontowej weksli, określanej przez NBP, i tak:

– oprocentowanie 0,3 stopy redyskonta weksli stosowane będzie na zadania, realizowane przez:

- a) powiaty,
- b) gminy, których podstawowe dochody podatkowe ogółem nie przekraczają kwoty 2,0 mln zł.

Podstawą do określenia podstawowych dochodów podatkowych ogółem jest ich wysokość osiągnięta w roku poprzedzającym rok rozpatrywania wniosku o udzielenie pożyczki,

- c) związki gmin,
- d) inne jednostki, realizujące przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii oraz z zakresu gospodarki odpadowej

– oprocentowanie 0,4 stopy redyskonta weksli stosowane będzie na zadania realizowane przez gminy, których podstawowe dochody podatkowe ogółem nie przekraczają kwoty 5,0 mln zł. Podstawą do określenia podstawowych dochodów podatkowych ogółem jest ich wysokość osiągnięta w roku poprzedzającym rok rozpatrywania wniosku o udzielenie pożyczki,

– oprocentowanie 0,5 stopy redyskonta weksli stosowane będzie na zadania realizowane przez:

- a) gminy o podstawowych dochodach podatkowych ogółem wyższych niż 5,0 mln zł
- b) jednostki samorządu terytorialnego nie wyszczególnione powyżej
- c) podmioty realizujące przedsięwzięcia z zakresu ochrony wód, likwidacji niskiej emisji, ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery i rekultywacji terenu,

Oprocentowanie 0,6 - 0,75 stopy redyskonta weksli stosowane będzie dla inwestorów realizujących pozostałe zadania proekologiczne

Powiatowe fundusze ochrony środowiska

Wraz z przeprowadzeniem reformy administracyjnej i utworzeniem w jej wyniku powiatów jako jednostek administracji samorządowej, 1 stycznia 1999 roku powstały powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Fundusze te działają na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska. W skład dochodów powiatowych funduszy wchodzi 10% wpływów za składowanie odpadów i kar za

niewłaściwe ich składowanie oraz 10% wpływów z pozostałych opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska naturalnego i wprowadzanie w nim zmian. Dochody funduszy są przekazywane na rachunek starostwa i mają charakter działu celowego w budżecie powiatu. Fundusze powiatowe mogą przeznaczać dochody na finansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony powierzchni ziemi, oraz inne zadania ustalone przez radę powiatu służące ochronie środowiska i będące w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zasady i tryb przyznawania środków z funduszy są ustalane indywidualnie przez zarządy powiatów.

Gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

System funduszy ochrony środowiska jest uzupełniony gminnymi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Działają one na podstawie wspomnianej już ustawy Prawo ochrony środowiska i nie są ani organizacyjnie ani administracyjnie wydzielone ze struktur samorządów gminnych, a ich dysponentem jest zarząd gminy. Z racji, że gminne fundusze nie posiadają osobowości prawnej, nie mogą udzielać pożyczek, a jedynie wspierać przedsięwzięcia w formie dotacji. Na wpływy funduszy gminnych składają się środki z opłat za usuwanie drzew i krzewów, połowa wpływów z opłat i kar za składowanie odpadów oraz 20% wpływów z pozostałych opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska naturalnego i wprowadzanie w nim zmian. Dotacje winny być udzielane jedynie na przedsięwzięcia o znaczeniu lokalnym i realizowanych na terenie własnej gminy. Podobnie jak w przypadku funduszy powiatowych, tryb i zasady udzielania pomocy nie są określone ustawowo, lecz należą do kompetencji Zarządów Gmin.

INSTYTUCJE I FUNDACJE POMOCOWE

Fundacja Ekofundusz

ul. Bracka 4; 00-502 Warszawa

tel. (22) 621 27 04; faks (22) 629 51 25

www.ekofundusz.org.pl

Ekofundusz jest fundacją powołaną w 1992 r. przez Ministra Finansów dla efektywnego zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu na wspieranie przedsięwzięć w ochronie środowiska (tzw. ekokonwersja długu). Dotychczas decyzję o ekokonwersji polskiego długu podjęły Stany Zjednoczone, Francja, Szwajcaria, Włochy, Szwecja i Norwegia, tak więc EkoFundusz zarządza środkami pochodzącymi z polskiego długu wobec tych krajów. Łączna kwota, jaką będzie dysponował Ekofundusz w latach 1992 – 2010 wynosi ponad 571 mln USD.

Zadaniem fundacji jest dofinansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe przez społeczność międzynarodową w skali europejskiej, a nawet światowej. Ta specyfika Ekofunduszu, odróżniająca go od innych funduszy wspierających inwestycje proekologiczne w Polsce, wyklucza możliwość dofinansowania przedsięwzięć, których celem jest rozwiązywanie jedynie lokalnych problemów. Zadaniem Ekofunduszu jest również ułatwienie transferu na polski rynek najlepszych technologii z krajów – donatorów, a także stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska.

Jednym z priorytetów Ekofunduszu są działania na rzecz ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Dlatego inwestycje w odnawialne źródła energii od kilku lat stanowią jeden z istotnych kierunków finansowania, jako że ich pozyskiwanie jest związane z zerową lub znacznie zmniejszoną emisją zanieczyszczeń do atmosfery.

Wszystkie wnioski o dofinansowanie oceniane są w Ekofunduszu z punktu widzenia ekologicznego, technologicznego, ekonomicznego i organizacyjnego. Aby otrzymać pożyczkę lub/i dotację wszystkie te oceny muszą być pozytywne, a inwestor musi wykazać się wiarygodnością finansową i posiadaniem zabezpieczeń, a także zapewnić pełne finansowanie projektu w części nie objętej dofinansowaniem Ekofunduszu.

Ekofundusz nie dofinansowuje badań naukowych, akcji pomiarowych i edukacyjnych, konferencji i sympozjów, tworzenia i prowadzenia systemów monitoringu środowiska, wszelkiego rodzaju studiów i opracowań oraz tworzenia dokumentacji projektowej. Ze środków Ekofunduszu nie mogą także korzystać te przedsięwzięcia, które kwalifikują się do udzielenia znaczącej pomocy ze strony przedakcesyjnych programów pomocy Unii Europejskiej ISPA i PHARE.

Wszystkie projekty rozpatrywane przez Ekofundusz można podzielić na projekty techniczne (inwestycyjne) oraz projekty przyrodnicze. Wśród projektów technicznych wyróżnić można projekty komercyjne, czyli takie które generują znaczne zyski po ich zakończeniu oraz niekomercyjne, których głównym celem jest poprawa stanu środowiska oraz względy społeczne, a przyszłe opłaty użytkowników jedynie pokrywają koszty, bez

generowania zysków, bądź generują zyski w niewielkiej wysokości.

W przypadku samorządów lokalnych wysokość pomocy jest uzależniona od dochodu przypadającego na jednego mieszkańca. I tak najbiedniejsze gminy mogą liczyć na dotację w wysokości do 45% nakładów oraz pożyczki do wysokości 15% nakładów w przypadku projektów niekomercyjnych oraz

pożyczki w wysokości do 45% wartości przedsięwzięcia komercyjnego. Oprocentowanie pożyczek jest również uzależnione od zamożności mieszkańców regionu i waha się od 0 do 12% w skali rocznej.

Duński Fundusz Pomocowy Ochrony Środowiska dla Europy Wschodniej i Centralnej

Pomoc duńska w zakresie ochrony środowiska naturalnego jest udzielana od 1991 roku. Fundusz udziela wsparcia w postaci pożyczek i dotacji przedsięwzięciom, które koncentrują się na zapobieganiu zanieczyszczeniom i wprowadzaniu czystych technologii a ich rezultaty nadają się do zastosowania w innych regionach. Priorytet jest nadawany inwestycjom z zakresu ograniczania zanieczyszczenia atmosfery i wód oraz inwestycjom z zakresu energetyki odnawialnej. Beneficjentami pomocy mogą być jednostki samorządu terytorialnego (gminy i powiaty), zakłady usług komunalnych, organizacje pozarządowe oraz instytuty badawczo-rozwojowe. Dotacje są przyznawane w dwóch trybach: na drodze wniosku składanego bezpośrednio do DEPA oraz w ramach przetargów za pośrednictwem Ministerstwa Środowiska, które opiniuje projekt przed jego wysłaniem do Danii. Oprócz dotacji możliwe jest także pozyskanie pożyczki o preferencyjnym oprocentowaniu. Ponadto możliwe jest umorzenie 25% jej kwoty po spełnieniu określonych w umowie warunków. Pomoc w ramach DEPA jest koordynowana przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska

ul. Bracka 6/6, 31-005 Kraków,

tel. (+48-12) 422-50-88,

430-24-43, 430-24-65, faks: (0-12) 429-47-25;

www.epce.org.pl

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska rozpoczęła działalność 1 lipca 1997 roku jako niezależna i samorządna polska Fundacja z siedzibą w Krakowie. Jest kontynuatorką programu wspierania organizacji ekologicznych pod nazwą Environmental Partnership for Central Europe (EPCE) z siedzibą we Wrocławiu. W latach 1991-1997 programem EPCE kierowała amerykańska fundacja The German Marshall Fund of the United States. Obecnie Fundacja działa w ramach Konsorcjum Environmental Partnership for Central Europe, realizującego programy ekologiczne w Europie „Środkowej”. Bratnie fundacje w Konsorcjum działają w Republice Czeskiej, Rumunii, na Słowacji i Węgrzech. Celami statutowymi Fundacji są:

- udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, merytorycznej i organizacyjnej organizacjom o celach nie zarobkowych i społecznościom lokalnym,
- prowadzenie szkoleń dla osób związanych z organizacjami o celach nie zarobkowych, zdobywających lub doskonalących umiejętności zawodowe w zakresie ochrony środowiska, a także organizowanie i wspieranie finansowe służących temu praktyk i staży w kraju i zagranicą,
- organizowanie i wspieranie finansowe, rzeczowe lub organizacyjne wymiany doświadczeń zawodowych lub naukowych w dziedzinach ochrony środowiska, działalności szkoleniowej i popularyzatorskiej w kraju i zagranicą,
- organizowanie i finansowanie działalności informacyjnej, wydawniczej i wystawienniczej.

Fundacja zatem bezpośrednio nie finansuje przedsięwzięć z zakresu energetyki odnawialnej, jednak wspiera szereg inicjatyw o charakterze edukacyjnym.

Polsko – Szwajcarska Komisja Środków Złotowych

Al. Ujazdowskie 9, 00-918 Warszawa,

tel.: 022-694 63 11,

faks: 022-694 73 78

Polsko – Szwajcarska Komisja Środków Złotowych działa na podstawie umowy międzyrządowej podpisanej 7 maja 1999 r. przez Urząd Komitetu Integracji Europejskiej i Urząd Federalny Gospodarki Zagranicznej (ze strony szwajcarskiej). Komisja może udzielić pomocy finansowej organom samorządowym, przedsiębiorstwom i innym stowarzyszeniom w postaci subwencji na projekty obejmujące inwestycje i inne przedsięwzięcia w

następujących sektorach:

- przedsięwzięcia innowacyjne, szczególnie w małych i średnich firmach,
- ochrona środowiska,
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna,
- odnawialne źródła energii oraz technologie czystego spalania węgla,
- kultura.

Wysokość dofinansowania może wynosić do 50% kosztów projektu. Pomoc Komisji jest skierowana do trzech województw: podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego. Wnioski o dofinansowanie projektów są przyjmowane przez Zespół Techniczny Komisji.

Duński Fundusz Inwestycyjny dla Europy Środkowej i Wschodniej

Al. Niepodległości 188 b, pok. 363,
00-608 Warszawa,
tel.: 022-825 53 75, fax. 039-12 23 59

Głównym zadaniem Funduszu jest promocja duńskich inwestycji w Europie Środkowej i Wschodniej oraz stymulowanie bliższej współpracy pomiędzy Danią a krajami tego regionu. Fundusz finansuje przedsięwzięcia typu joint-venture pomiędzy duńskimi a lokalnymi partnerami. Pomoc Funduszu udzielana jest w formie udziałów kapitałowych, kredytów, poręczeń, doradztwa i szkoleń. Usługą dodatkową jest doradztwo dotyczące innych źródeł finansowania. Ta forma pomocy możliwa jest dzięki współpracy Funduszu z międzynarodowymi i lokalnymi instytucjami na całym świecie.

Fundusz udziela pożyczek średnio na 5 lat. Możliwe jest zastosowanie karencji w pierwszych latach inwestycji. W przypadku wkładów kapitałowych Fundusz inwestuje do 30% wartości udziałów, przy czym kapitał zakładowy spółki musi stanowić przynajmniej 40% wartości inwestycji.

Warunkiem uczestnictwa Funduszu w danym przedsięwzięciu jest przedstawienie przez duńskiego inwestora studium opłacalności inwestycji.

Fundusz EcoLinks

US Commercial Service,
00-803 Warszawa, Al. Jerozolimskie 56c,
tel.: 022-625 43 74

EcoLinks jest programem rządu amerykańskiego, utworzonym przez Departament Handlu i koordynowanym w Polsce przez Biuro Radcy Handlowego Ambasady USA. Program oferuje dotacje na projekty w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego i promuje współpracę partnerów amerykańskich z lokalnymi przedsiębiorcami, samorządami i stowarzyszeniami z Europy Środkowej i Wschodniej i ze Wspólnoty Niepodległych Państw.

Fundacja Współpracy Polsko – Niemieckiej

ul. Zielna 37, 00-108 Warszawa,
tel.: (022) 629 59 37, faks: (022) 625 34 18,

Fundacja udziela dotacji na projekty współpracy polsko-niemieckiej, z których część dotyczy projektów infrastrukturalnych (ochrona środowiska, transport, telekomunikacja, ochrona zabytków).

Warunkiem otrzymania pomocy jest potwierdzona pisemnie gotowość do współpracy partnera niemieckiego. Wnioski przygotowuje się w języku polskim i niemieckim na odpowiednich formularzach.

Maksymalna kwota dotacji nie może przekraczać 1 mln. zł. Udział własny wnioskodawcy powinien wynosić przynajmniej 40-50% całości kosztów projektu.

Warunkiem przyznania dotacji jest:

- określenie celu dotacji,
- określenie planu wpłat, planu finansowania i kosztów,
- rozpoczęcie przedsięwzięcia najpóźniej pół roku od momentu przyznania środków,
- informowanie Fundacji o innych stronach finansujących projekt.

Fundusz na Rzecz Globalnego Środowiska (Global Environmental Fund GEF)

Biuro Programu w Polsce

Al. Niepodległości 186

00-608 Warszawa

tel. (22) 825 92 45, fax. (22) 825 49 58

www.undp.org.pl, www.ekofundusz.org.pl

Statut GEF został opracowany w roku 1994 w dokumencie *Instrument for establishment of the restructures global environmental facility*. Głównym celem GEF jest ochrona globalnego środowiska naturalnego w drodze finansowania przedsięwzięć i programów m.in. z zakresu usuwania przeszkód we wdrażaniu efektywnych technologii wytwarzania i wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Pomoc finansowa obejmuje szeroki wachlarz instrumentów, poczynając od dotacji, na różnorodnych kredytach i pożyczkach kończąc. Przedsięwzięcia z zakresu odnawialnych źródeł energii

mogą być dofinansowywane w ramach tzw. średnich dotacji GEF na projekty nie przekraczające 1 mln dolarów. Propozycje projektów mogą być przedstawiane przez agendy rządowe, instytucje państwowe, jednostki samorządu terytorialnego oraz przedstawiciele sektora prywatnego. Ponadto energetyka odnawialna może być wspierana w ramach programu tzw. małych dotacji dla projektów do 50 tys. USD. Program ten skierowany jest do organizacji pozarządowych (nie tylko ekologicznych), formalnie zarejestrowanych (stowarzyszenia, fundacje), posiadających własne konto bankowe. Ruchy nieformalne mogą występować jako partnerzy, współautorzy projektu, nad którym formalną pieczę sprawuje organizacja mająca do tego uprawnienia. O dotację mogą ubiegać się także samorządy lokalne pod warunkiem ścisłej, udokumentowanej współpracy z organizacją pozarządową. Dodatkowo istnieje możliwość uzyskania kredytu lub pożyczki na preferencyjnych warunkach.

Fundusze Unii Europejskiej wspierające energetykę odnawialną dostępne bezpośrednio dla Polski

Program „Intelligent Energy for Europe”

Program „Intelligent Energy for Europe” jest kontynuacją programów Komisji Europejskiej w zakresie promowania efektywności energetycznej oraz wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Składa się on z czterech modułów: promowania racjonalnego wykorzystania energii oraz obniżania zapotrzebowania na nią (SAVE), wykorzystania odnawialnych źródeł energii (ALTENER), energii w transporcie (STEER), promowania współpracy w zakresie odnawialnych źródeł energii (COOPENER).

Przyczyną uruchomienia tego programu jest chęć osiągnięcia założonych celów w zakresie wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w Unii Europejskiej (12% w bilansie energetycznym w roku 2010 w Białej Księdze „Odnawialne źródła energii: energia dla przyszłości” oraz 22% produkcji energii elektrycznej z OZE w 2010 r. – dyrektywa o promowaniu energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł). Program „Intelligent Energy for Europe” jest przewidziany na lata 2003 – 2006. W ramach programu możliwe jest pokrycie całości lub części (do 50%) kosztów projektu. W ramach tego projektu Komisja Europejska przewiduje roczne finansowanie około 270 projektów (od roku 2004 liczba ta wzrosła do 330). Całkowity budżet programu na lata 2003 – 2006 został określony na poziomie 215 mln euro, z czego 75 mln euro przeznaczonych zostanie na działania poprawiające efektywność energetyczną, 86 mln euro na nowe technologie wykorzystania OZE, 35 mln euro na zagadnienia energii transportu 19 mln euro na promocje OZE i międzynarodową współpracę w tej dziedzinie. W przypadku wpłacenia składki, środki te będą dostępne dla Polski jeszcze w okresie przedakcesyjnym.

Szósty Program Ramowy Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej

Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii jest jednym z celów działania podrozdziału „Zrównoważone systemy energetyczne” w ramach 6 priorytetu „Zrównoważony rozwój, zmiany globalne i ekosystemy” 6 Programu Ramowego Unii Europejskiej. W ramach tego podrozdziału podjęte zostaną działania na rzecz osiągnięcia wzrostu efektywności ekonomicznej, niezawodności systemów energetyki odnawialnej oraz ich integrację ze źródłami scentralizowanymi. Program ten jest kontynuacją serii działań mających na celu poprawienie konkurencyjności gospodarki europejskiej i stymulację rozwoju społeczności lokalnych. Najważniejsze z punktu widzenia polskich instytucji są następujące rodzaje projektów:

- projekty badawczo-rozwojowe i demonstracyjne,
- projekty wdrożeniowe,
- działania towarzyszące,
- działania koordynujące i sieci tematyczne,
- granty poszukiwawcze dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Konsorcja utworzone do realizacji projektu mogą składać się z przedsiębiorstw prywatnych i państwowych, uczelni wyższych oraz dowolnych osób prawnych. Finansowanie w ramach Programów Ramowych przyjmuje postać dotacji pokrywających nakłady w 50% i 100%. W projektach [badawczo-rozwojowych](#) stosowane są na równi oba schematy finansowania. W pozostałych typach projektów mogą być stosowane jeszcze inne zasady, np. w [projektach demonstracyjnych](#) pokrywane jest nie więcej niż 35% pełnych kosztów. Zastosowanie danego schematu uzależnione jest od rodzaju projektu oraz instytucji realizującej projekt.

Szósty Program Ramowy jest przewidziany do realizacji w latach 2002 – 2006. Nakierowany jest zarówno na członków Unii Europejskiej, jak i na kraje kandydujące, dlatego też środki będą dostępne dla Polski niezależnie od daty uzyskania członkostwa w tej organizacji. Zgodnie z propozycjami Komisji Europejskiej budżet 6 priorytetu zwiększono do 2 120 mln euro. **Pierwsze konkursy w ramach 6 PR zostaną ogłoszone pod koniec roku 2002.**

Fundusze przedakcesyjne dla krajów kandydujących do UE (PHARE, SAPARD)

Program PHARE jest od 1989 roku podstawowym źródłem finansowania w ramach pomocy Unii Europejskiej dla Polski i będzie dalej pełnił istotną rolę, aż do zakończenia procesu integracji europejskiej naszego kraju. Początkowo celem programu była pomoc finansowa w przemianach społecznych i ekonomicznych w Polsce i w innych krajach byłego bloku wschodniego. Wraz z postępowaniem procesu integracji m.in. Polski, podstawowym celem PHARE stało się współfinansowanie działań niezbędnych do dostosowania krajów aspirujących do standardów w Unii. Obecnie dwa podstawowe priorytety PHARE to „rozwój instytucjonalny” (30% środków) i „inwestycje mające na celu dostosowanie do standardów UE” (70%). Kontrakty na realizację projektów o wartości do 50 tys. EURO są zawierane w trybie bezpośredniej umowy poprzedzonej konkursem ofert, natomiast kontrakty na kwotę 50.000 – 300.000 EURO są zawierane w ramach tzw. Kontraktów Ramowych z konsorcjum wyłanianym w celu realizowania wszystkich projektów PHARE z danej dziedziny. Dotychczasowe doświadczenia w korzystaniu z pomocy w ramach programu PHARE dla Polski pokazują jednak, że choć teoretycznie program PHARE mógłby być szeroko wykorzystany do finansowania rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce, to jednak praktycznie jego wykorzystanie na cele inwestycyjne w tym zakresie było niewielkie. Realizatorem programu w Polsce jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. W ramach programu Phare 2002-2003 Spójność Społeczna i Gospodarcza (SSG) realizowane będą zarówno programy sektorowe, jak też zintegrowane programy rozwoju regionalnego. **Na lata 2002 i 2003 przewidziano rozdysponowanie łącznie 283 mln euro w ramach programu SSG**

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa została wyznaczona do pełnienia roli Agencji SAPARD w Polsce. ARiMR jest agencją rządową zajmującą się wspieraniem przedsięwzięć stymulujących przemiany strukturalne w rolnictwie. Wśród głównych obszarów działania programu SAPARD można znaleźć rozdział dotyczący wsparcia poprawy infrastruktury obszarów wiejskich. Program SAPARD adresowany jest do wszystkich krajów stowarzyszonych. Przewidywany budżet dla wszystkich objętych jego zasięgiem krajów wynosi 500 milionów euro rocznie. Biorąc pod uwagę proponowane kryteria podziału środków, można oczekiwać, że Polska będzie otrzymywać w ramach tego programu co najmniej 150 mln euro rocznie, aż do momentu przyłączenia do Unii. Priorytety działań objętych programem SAPARD, w których choćby częściowo może mieścić się finansowanie rozwoju energetyki odnawialnej to: inwestycje w gospodarstwach rolnych, rozwój i dywersyfikacja działalności gospodarczej zapewniającej alternatywne źródła dochodu, rozwój i poprawa infrastruktury wiejskiej. Udział finansowy programu nie może przekraczać 75% całego kosztu przedsięwzięcia finansowanego ze środków publicznych (np. inwestycja gminna). Maksymalna kwota udzielonej pomocy jest uzależniona od rodzaju podjętych działań, a w ramach schematu zaopatrzenia ludności w energię nie może przekraczać kwoty 100 tys. euro. Potencjalne wykorzystanie środków SAPARD na rozwój energetyki odnawialnej wymagać będzie współpracy władz gminnych z gminami sąsiadami w celu zwiększenia wolumenu inwestycji.

Oprócz dotacji w ramach SAPARD przewidziano uruchomienie przy współpracy kilku banków linii kredytów preferencyjnych na realizację przedsięwzięć. Kredyty te mogą pokryć 70-80% wartości przedsięwzięcia, jednak jego wysokość nie może przekroczyć 8 mln zł. Ponadto udzielane są inne formy wsparcia w postaci gwarancji i poręczeń spłat kredytów bankowych. Rząd polski podpisał 6 czerwca 2002 r. umowę finansową na realizację programu do końca roku 2003 opiewającą na kwotę 175 mln euro. W ramach umowy przewidziano m.in. wykonanie 50 projektów wykorzystania lokalnych odnawialnych źródeł energii. Udział finansowy programu polega na zwrocie 50% poniesionych kosztów.

Ważnym narzędziem do pozyskania środków przedakcesyjnych na cele rozwoju energetyki odnawialnej będą plany konkretnych projektów wpisane w strategię rozwoju regionalnego i lokalnego oraz w plany zagospodarowania przestrzennego.

Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast

Ul. Wspólna 2; 00-926 Warszawa

Tel. (22) 661 81 11

W gestii Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast leży m.in. koordynacja działań dotyczących finansowania inwestycji termomodernizacyjnych. Na podstawie Ustawy o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych z dnia 18 grudnia 1998 r. podmioty uczestniczące w realizacji programu termomodernizacyjnego, w tym samorządy lokalne, mogą korzystać z pomocy finansowej budżetu państwa ze środków obsługiwanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Jedyną formą pomocy jest premia w postaci spłaty części kredytu zaciągniętego przez inwestora (w tym jednostki samorządu terytorialnego) na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego. Jako przedsięwzięcie termomodernizacyjne rozumie się takie ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię o 10-25%, w zależności od warunków inwestycji. Przedsięwzięcie termomodernizacyjne powinno zostać przeprowadzone zgodnie z projektem budowlanym oraz wykonane w terminie określonym w umowie. Przyznanie premii jest uzależnione od pozytywnej weryfikacji audytu

energetycznego, który wykaże osiągnięcie pożądanych wskaźników oszczędności energetycznych. Premia udzielana jest wyłącznie od wykorzystanej części kredytu i pokryć może do 25% kwoty skonsumowanego kredytu. Premia jest również przyznawana na modernizację źródła ciepła, w tym zamiany konwencjonalnych źródeł energii na źródła niekonwencjonalne.

Formularz wniosku o premię termomodernizacyjną można otrzymać w banku, w którym inwestor składa wniosek kredytowy. Bank taki powinien mieć podpisaną umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w zakresie udzielania kredytów na realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Do formularza należy dołączyć poświadczenie przeprowadzenia audytu energetycznego zgodnie z wymogami ustawowymi. Dokładne warunki pomocy państwa odnaleźć można we wzmiankowanej Ustawie o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych. Szczegółowe informacje na temat udzielanych preferencyjnych kredytów na przedsięwzięcia termomodernizacyjne mogą być uzyskane w bankach komercyjnych.

BANKI

Spośród form pozyskiwania środków na inwestycje z zakresu energetyki odnawialnej coraz większą rolę zaczynają odgrywać banki komercyjne. Oferują one specjalne linie kredytów na przedsięwzięcia proekologiczne, linie kredytów preferencyjnych oraz obsługę inwestycji w ramach standardowych linii kredytowych. Oprócz tego wiele banków oferuje wyżej opisane kredyty na przedsięwzięcia termomodernizacyjne. Poniżej przedstawiono pokrótce opis jedynie preferencyjnych produktów bankowych, które mogą być wykorzystane przez inwestorów na sfinansowanie rozwoju energetyki odnawialnej na poziomie lokalnym.

Bank Inicjatyw Społeczno – Ekonomicznych S.A.

Realizując swą misję wspierania inicjatyw lokalnych BISE od 1990 roku aktywnie uczestniczy w finansowaniu projektów inwestycyjnych samorządów terytorialnych. W celu zapewnienia jak najkorzystniejszego dostępu do różnych form wsparcia finansowego BISE rozpoczął współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi.

BISE, jako jeden z dwóch banków w Polsce, pośredniczy w dystrybucji linii kredytowej skierowanej na potrzeby samorządów, uruchomionej w 1998 roku przez Bank Światowy, z której można finansować m.in. inwestycje z zakresu ciepłownictwa, w tym zastosowania odnawialnych źródeł energii. Kredyt jest udzielany w złotych, a jego kwota powinna zawierać się między równowartością 250 tys. i 4 mln USD. Kredyt pokryć może do 75% nakładów inwestycyjnych, a jego oprocentowanie jest równe stopie Banku Światowego dla USD. Kredyt może być wypłacany w transzach lub jednorazowo.

Kolejnym produktem oferowanym przez BISE S.A. jest kredyt inwestycyjny z Nordic Investment Bank, którego przeznaczeniem jest finansowanie inwestycji związanych z ochroną środowiska. Kredyt może zostać udzielony w EUR lub USD, a jego wysokość nie może przekraczać 50 % nakładów inwestycyjnych. Kwota kredytu winna być nie mniejsza niż 200 tys. EUR i równocześnie nie może przekroczyć 5 mln EUR. Udzielenie kredytu jest uwarunkowane przedstawieniem wymiernych korzyści związanych z ochroną środowiska oraz przeprowadzeniem przetargu na realizację inwestycji według Ustawy o zamówieniach publicznych, z wyłączeniem klauzuli o stosowaniu preferencji krajowych.

Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A. jest bankiem działającym w oparciu o zasady komercyjne, jednak jego celem jest ugruntowanie pozycji lidera w finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska poprzez wspieranie działalności jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, funduszy

ekologicznych oraz świadczenie usług dla ludności.

Ponadto bank współpracuje z organizacjami zajmującymi się finansowaniem ochrony środowiska tj. Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Fundacją Polska Wieś 2000 im. M. Rataja, Europejskim Funduszem Rozwoju Wsi Polskiej oraz innymi funduszami pomocowymi. Wśród kredytów oferowanych we współpracy w NFOSiGW oferowane są linie kredytów preferencyjnych na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej. Maksymalna kwota kredytu wynosi 200 tys. zł (1 mln zł dla elektrowni wiatrowych), a jego oprocentowane 0,4 stopy redyskonta weksli NBP. Kredyt może zostać udzielony na okres do 5 lat. Podobną współpracę bank prowadzi z kilkoma wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Bank ten zajmuje się także organizacją emisji obligacji komunalnych, w tym także obligacji komunalnych z dopłatami z celowego funduszu ekologicznego.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju jest to międzynarodowa instytucja utworzona w 1991 r. w celu służenia pomocą krajom Środkowej i Wschodniej Europy w przekształcaniu ich systemów gospodarczych w rynkowe. EBOR liczy 60 akcjonariuszy, do których należą m.in. państwa tego regionu, Unia Europejska oraz Europejski Bank Inwestycyjny. EBOR podpisał umowę z kilkoma polskimi bankami, na mocy której oferowane są kredyty preferencyjne przeznaczone na przedsięwzięcia w zakresie przemysłu, infrastruktury, przetwórstwa rolnego oraz przedsięwzięć mających na celu ochronę środowiska naturalnego. Oferty poszczególnych banków nieco się różnią, zwłaszcza jeśli chodzi o oprocentowanie i pobierane przez nie prowizje, jednak można stwierdzić, że zazwyczaj kredyty mogą być udzielane na okres do 15 lat w wysokości do równowartości 12,5 mln euro. Kwota kredytu nie może przekroczyć 50% wartości przedsięwzięcia. Autoryzowanymi przez EBOR bankami w Polsce są m.in. Pekao S.A., BRE Bank S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Kredyt Bank S.A., Fortis Bank Polska S.A., Bank Przemysłowo Handlowy PBK S.A. Szczegółowych informacji odnośnie warunków kredytu należy zasięgnąć w poszczególnych bankach indywidualnie.

Wszystkie opisane opcje finansowania są dostępne zarówno dla inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii jak również z zakresu poszanowania energii.

Osobnym źródłem finansowania przedsięwzięć termomodernizacyjnych jest pożyczka lub kredyt dostępny na mocy ustawy o wspieraniu przedsięwzięć termomodernizacyjnych z dnia.18.12.1998r.

Poniżej zamieszczono kilka szczegółowych informacji z kilku źródeł finansowania, które można wykorzystać przy przedsięwzięciach termomodernizacyjnych np. w połączeniu ze zmianą źródła energetycznego(jednoczesna zamiana paliwa na drewno lub słomę).

OPCJA1

Kredyty oferowane przez Bank Ochrony Środowiska w Olsztynie na przedsięwzięcia z zakresu termomodernizacji

Przedmiot kredytowania:

ulepszenie, w wyniku których następuje zmniejszenie:

- rocznego zapotrzebowania na energię zużywaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej, dostarczaną do budynków mieszkalnych i budynków służących do wykonywania przez jednostki samorządu terytorialnego zadań publicznych,
 - co najmniej 10% - w budynkach, w których modernizuje się jedynie system grzewczy
 - co najmniej 15% - w budynkach, w których w latach 1985-2001 przeprowadzono modernizację systemu grzewczego
 - co najmniej 25% - w pozostałych budynkach
- co najmniej 25% rocznych strat energii pierwotnej w lokalnym źródle ciepła i lokalnej sieci ciepłowniczej tj.
 - kotłowni lub węzła cieplnym, z których nośnik ciepła jest dostarczany bezpośrednio do instalacji ogrzewania i ciepłej wody w budynku
 - ciepłowni osiedlowej lub grupowym wymienniku ciepła wraz z siecią ciepłowniczą o mocy nominalnej do 11,6 MW, dostarczającej ciepło do budynku lub lokalnej sieci ciepłowniczej, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii określone odpowiednimi przepisami lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków;
 - wykonanie przyłączy technicznych do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją

lokalnego źródła ciepła, prowadzące do zmniejszenia kosztów ciepła dostarczanego do budynków o co najmniej 20% w stosunku rocznym;

– całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii z konwencjonalnych na niekonwencjonalne (w tym odnawialne) realizowane zgodnie z projektem budowlanym wykonanym na podstawie audytu energetycznego.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o kredyt:

- właściciele lub zarządcy budynku, lokalnej sieci ciepłowniczej lub lokalnego źródła ciepła, niezależnie od statusu prawnego, z wyłączeniem jednostek budżetowych i zakładów budżetowych,
- jednostki samorządu terytorialnego realizujące przedsięwzięcie termomodernizacyjne w budynku stanowiącym ich własność i wykorzystywanym do wykonywania zadań publicznych,

Warunki kredytowania:

- waluta kredytu – PLN,
- max kwota kredytu - do 80% kosztów zadania,
- okres spłaty kredytu - do 10 lat
- karencja - nie dłużej niż 1 miesiąc od daty zakończenia zadania
- oprocentowanie - zmienne ustalone na podstawie uchwały Zarządu BOŚ S.A.
- prowizja przygotowawcza - od 0,5 do 4,0% wnioskowanej kwoty kredytu
- prowizja dla BGK - 0,6% premii termomodernizacyjnej

Premia w wysokości 25% kwoty kredytu

Do wniosku o udzielenie kredytu należy dołączyć

- klienci indywidualni:
 - zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz kartę informacyjną,
 - dokumenty związane z ustanowieniem zabezpieczenia spłaty kredytu,
 - dokument potwierdzający prawo własności lokalu mieszkalnego/budynku, w którym realizowana jest inwestycja (wyciąg z księgi wieczystej lub odpowiednie zaświadczenie ze spółdzielni mieszkaniowej),
 - opinię bankową wystawioną przez bank prowadzący rachunek bankowy,
 - inne decyzje administracyjne niezbędne do realizacji danej inwestycji
- przedsiębiorcy:
 - audyt energetyczny,
 - wniosek o przyznanie premii termomodernizacyjnej,
 - oświadczenie współmałżonka,
 - wyciąg z odpowiedniego rejestru lub zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej,
 - statut,
 - umowę spółki,
 - koncesje,
 - dokumenty dotyczące zezwolenia na zaciągnięcie kredytu,
 - zaświadczenie o nadaniu numeru statystycznego REGON,
 - aktualne zaświadczenie z urzędu skarbowego o terminowym regulowaniu zobowiązań podatkowych,
 - zaświadczenie z ZUS o braku zaległości w regulowaniu składek na ubezpieczenie społeczne,
 - dokumenty związane z ustanowieniem zabezpieczenia spłaty kredytu,
 - rachunek zysków i strat za 2 lata poprzedzające złożenie wniosku,
 - bilans za 2 lata poprzedzające złożenie wniosku,
 - sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych za 2 lata poprzedzające złożenie wniosku,
 - opinię bankową wystawioną przez bank prowadzący rachunek bankowy,
 - harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięcia,
 - dokumenty nt. przetargu/przetargów dot. wyboru wykonawcy/wykonawców,
 - inne decyzje administracyjne niezbędne do realizacji danego przedsięwzięcia,

OPCJA 2

Kredyty ze środków NFOŚiGW na finansowanie inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii

Przedmiot kredytowania:

- przyłączenie do sieci ciepłej wykorzystującej geotermalne źródła energii,
- zakup i instalacja urządzeń małych elektrowni wodnych o mocy do 5 MW,

- zakup i instalacja kotłów opalanych biomasą o mocy do 5 MW - jako źródeł ciepła, wraz z produkcją biomasy,
- lokalne instalacje produkcji biopaliw,
- zakup i instalacja urządzeń systemów grzewczych z zastosowaniem pomp ciepła lub z wykorzystaniem ciepła odpadowego,
- zakup i instalacja baterii oraz kolektorów słonecznych.

Podmioty uprawnione do ubiegania się o kredyt:

- osoby fizyczne, przedsiębiorcy i jednostki samorządu terytorialnego będące bezpośrednimi inwestorami,

Warunki kredytowania

- maksymalna kwota kredytu - od 100.000 do 3.000.000 zł lecz nie więcej niż 70 - 90% kosztu zadania,
- oprocentowanie - 0,5 s.r.w.,
- okres wykorzystania kredytu - do 12 miesięcy od daty zawarcia umowy kredytu,
- okres kredytowania - do 5 lat,
- okres karencji - od dnia zakończenia realizacji inwestycji, określonego w umowie kredytu ,
- maksymalny okres realizacji inwestycji - 18 miesięcy od daty postawienia przez Bank środków kredytu do dyspozycji Kredytobiorcy,
- prowizja do 2% kwoty kredytu

Do wniosku o udzielenie kredytu należy dołączyć

- klienci indywidualni
 - zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz kartę informacyjną,
 - dokumenty związane z ustanowieniem zabezpieczenia spłaty kredytu,
 - dokument potwierdzający prawo własności lokalu mieszkalnego/budynku, w którym realizowana jest inwestycja (wyciąg z księgi wieczystej lub odpowiednie zaświadczenie ze spółdzielni mieszkaniowej),
 - opinię bankową wystawioną przez bank prowadzący rachunek bankowy ,
 - inne decyzje administracyjne niezbędne do realizacji danej inwestycji,
- przedsiębiorcy
 - wyciąg z odpowiedniego rejestru lub zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej,
 - statut,
 - umowę spółki,
 - koncesje,
 - dokumenty dotyczące zezwolenia na zaciągnięcie kredytu,
 - zaświadczenie o nadaniu numeru statystycznego REGON,
 - aktualne zaświadczenie z urzędu skarbowego o terminowym regulowaniu zobowiązań podatkowych,
 - zaświadczenie z ZUS o braku zaległości w regulowaniu składek na ubezpieczenie społeczne,
 - dokumenty związane z ustanowieniem zabezpieczenia spłaty kredytu,
 - rachunek zysków i strat za 2 lata poprzedzające złożenie wniosku,
 - bilans za 2 lata poprzedzające złożenie wniosku,
 - sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych za 2 lata poprzedzające złożenie wniosku,
 - opinię bankową wystawioną przez bank prowadzący rachunek bankowy,
 - harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięcia,
 - dokumenty nt. przetargu/przetargów dot. wyboru wykonawcy/wykonawców,
 - inne decyzje administracyjne niezbędne do realizacji danego przedsięwzięcia

OPCJA 3

Kredyty proekologiczne BOŚ S.A. udzielane we współpracy z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Oddział w Olsztynie (WFOŚiGW województwa warmińsko-mazurskiego)

Przedmiot kredytowania:

W zakresie ochrony wód, gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej:

- ochrona czystości jezior ze szczególnym uwzględnieniem zlewni jez. Wadąg, zlewni Zalewu Wiślanego, systemów jezior warmińskich i mazurskich oraz ochrona czystości wód w zlewniach rzek Drwęcy, Krutyni, Narwi, Łyny, Pasłęki innych rzek w zlewni Zalewu Wiślanego, polegające na:
 - budowie, rozbudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków,
 - budowie lub rozbudowie sieci kanalizacji sanitarnej,
 - ograniczaniu spływu zanieczyszczeń obszarowych,
 - budowie płyt gnojowych i zbiorników na gnojówkę,
 - ochrona zasobów wód podziemnych bez izolacji,
- budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody,
- zwiększanie zasobów wodnych poprzez realizację zadań, związanych z małą retencją na obszarach rolnych i leśnych,
- wspieranie działań zwiększających bezpieczeństwo przeciwpożarowe,
- wspieranie opracowywania planów służących gospodarowaniu zasobami wodnymi oraz utworzenia katastru wodnego,
- regulacja gospodarki wodnej na Kanale Elbląskim,

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- modernizacja źródeł energii z wykorzystaniem źródeł odnawialnych (biomasa, słońce, pompy ciepła wraz z rekuperatorami, wiatr, budowa i modernizacja małych elektrowni wodnych),
- energetyczne wykorzystanie biomasy (produkcja biopaliw, plantacje energetyczne, systemy dystrybucji biomasy, promocja kotłów na biomasę),
- eliminacja niskiej emisji (zamiana technologii spalania z wykorzystaniem paliw gazowych i paliwa ciekłego - lekki olej opałowy),
- kompleksowy program poszanowania energii (redukcja zużycia paliwa w ciepłowniach i kotłowniach rejonowych, podnoszenie efektywności przesyłu ciepła),
- instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych,
- wspieranie ekologicznych form transportu,

W zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów,
- realizacja kompleksowych, ponadlokalnych zadań z zakresu unieszkodliwiania i utylizacji odpadów niebezpiecznych,
- unieszkodliwianie odpadów komunalnych i przemysłowych (zakłady utylizacji) z preferencją dla międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów
- likwidacja mogielników,
- rekultywacja wysypisk odpadów,

Zadania międzydziedzinowe:

- działania wspierające uzyskiwanie certyfikatów ekologicznych przez zakłady produkcyjne,
- wspieranie działań związanych z Czystą Produkcją,
- wspieranie rolnictwa ekologicznego na obszarach szczególnie chronionych,
- ograniczanie zanieczyszczeń pochodzących z produkcji rolniczej,

Procedura

- wnioski składane są w placówkach Banku na terenie województwa lub w Funduszu,
- ostateczną decyzję w sprawie dofinansowania podejmuje WFOŚiGW,

Warunki kredytowania:

- okres kredytowania: do 5 lat,
- maksymalna kwota kredytu 70% kosztów inwestycji,
- możliwość karencji w spłacie kapitału do końca okresu realizacji zadania,
- oprocentowanie - 0,5 s.r.w. + 2 p.p.,

– prowizja bankowa - 1% wartości kredytu,

Oddział w Olsztynie 10-900 Olsztyn Pl. Konsulatu Polskiego 6 (0-89) 522-71-40 (0-89) 522-70-75

e-mail: olsztyn@bosbank.pl

OPCJA 4

II EDYCJA KONKURSU EKOFUNDUSZU NA ENERGETYCZNE WYKORZYSTANIE BIOMASY

I. CEL KONKURSU

Polska posiada znaczne zasoby biomasy. Przy wielkoobszarowych uprawach zbożowych oraz stosowanej dużych fermach hodowli bezściółkowej, powstają duże nadwyżki słomy odpadowej. Podobne nadwyżki materiału organicznego powstają zarówno przy produkcji leśnej, w postaci gałęzi, czubów, kory itp., jak też w zakładach przetwórstwa drzewnego w postaci trocin, wiórów i różnorodnych form materiału drzewnego. Masa paliwa wytwarzanego w lasach i na polach, dostępna technicznie i ekonomicznie, jest w stanie zapewnić dostawę paliwa na większości obszarów wiejskich Polski. Nowym źródłem biomasy, możliwej do wykorzystania w celach energetycznych stają się także plantacje roślin szybko rosnących.

W ostatnich latach daje się zaobserwować w Polsce gwałtowny wzrost ilości przedsięwzięć związanych z energetycznym wykorzystaniem biomasy stałej, przede wszystkim słomy i drewna o różnym stopniu przetworzenia.

Odpowiadając na to zapotrzebowanie EkoFundusz ogłasza II edycję konkursu na najlepsze projekty w tym zakresie.

Celem konkursu jest wybór najlepszych projektów w zakresie energetycznego wykorzystania drewna i słomy, przy czym rozpatrywane będą nie tylko przedsięwzięcia związane z produkcją energii cieplnej ale też i elektrycznej (w skojarzeniu).

II. UCZESTNICZY

Inicjatywa EkoFunduszu kierowana jest do potencjalnych inwestorów zamierzających modernizować istniejące systemy grzewcze lub budować nowe instalacje wykorzystujące drewno lub/i słomę jako nośnik energii.

Projekty muszą dotyczyć instalacji produkujących ciepło na cele komunalno - bytowe o obliczeniowym zapotrzebowaniu na moc grzewczą większym od 200 kW. (w przypadku pojedynczych obiektów) lub 400 kW. (dla projektów kompleksowych, obejmujących więcej niż jedną kotłownię).

Z konkursu wyłączone są instalacje w zakładach przemysłowych, wykorzystujące poprodukcyjne odpady drzewne. W konkursie będą preferowane projekty, w których zastosowaniu źródła ciepła opalanych biomasą towarzyszyć będzie obniżenie zapotrzebowania na ciepło odbiorców związane z pracami termomodernizacyjnymi, przy czym finansowanie tych prac nie może być przedmiotem wniosków.

Wytwarzanie energii elektrycznej lub wytwarzanie energii w cyklu skojarzonym będzie traktowane jako dodatkowy walor przedstawianego wniosku, niezależnie od mocy urządzeń.

Konkurs nie stawia żadnych ograniczeń co do statusu prawnego wnioskodawcy, poza faktem że musi on posiadać osobowość prawną.

Podstawowym warunkiem udziału w konkursie jest złożenie kompletnego wniosku, wypełnionego zgodnie z instrukcją jego wypełniania, wraz ze wszystkimi koniecznymi załącznikami.

Przedmiotem wniosku mogą być także przedsięwzięcia wieloletnie, przy czym do sumy kosztów projektu mogą być zaliczone także zadania zrealizowane już i zafakturowane w okresie od 1 stycznia 2001 r.

III. ZAKRES MERYTORYCZNY ROZPATRYWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ

Przedmiotem wniosku konkursowego może być inwestycja polegająca na modernizacji istniejącego bądź budowie nowego źródła energii, w wyniku której co najmniej 50% wyprodukowanej energii będzie oparte na energetycznym wykorzystaniu biomasy.

W przypadku systemu wielopaliwowego, którego instalacja wykorzystująca drewno lub/i słomę jest tylko częścią przedsięwzięcia, wniosek konkursowy powinien obejmować tylko tę instalację.

Przedmiotem wniosku mogą być następujące, podstawowe elementy inwestycji:

– pełna linia technologiczna wykorzystująca drewno lub/i słomę jako nośnik energii wraz z układem podawania paliwa, oczyszczania spalin, odprowadzania popiołu, zasobnikiem ciepła, instalacjami w kotłowni, automatyką, itp.;

- magazyn paliwa wraz z niezbędnym placem manewrowym i instalacjami;
- urządzenia do transportu wewnętrznego i przeładunku paliwa;
- w uzasadnionych przypadkach, jeżeli brak jest możliwości pozyskania biopaliwa od dostawców zewnętrznych, urządzenia do pozyskania, przygotowania i transportu paliwa wytwarzanego z drewna lub/i słomy.
- urządzenia służące wyprowadzeniu energii, produkowanej w źródle wykorzystującym biomasę (stacje transformatorowe, przyłącza energetyczne).
- nowe odcinki sieci przesyłowych ciepła i węzły o ile przedmiotem projektu będzie ciepłownia centralna na biomasę zastępująca rozproszone węglowe źródła ciepła lub kotłownie lokalne.

Wnioski w tym zakresie będą rozpatrywane w aspekcie możliwości uzyskania nagrody w formie bezzwrotnej dotacji.

IV. WARUNKI UCZESTNICTWA

Podstawowym warunkiem udziału w konkursie jest złożenie kompletnego wniosku, wypełnionego zgodnie z instrukcją jego wypełniania, wraz ze wszystkimi koniecznymi załącznikami, w tym audytem energetycznym obiektów zasilanych ze źródła będącego przedmiotem wniosku.

Przedmiotem wniosku mogą być także przedsięwzięcia wieloletnie, przy czym do sumy kosztów projektu mogą być zaliczone także zadania zrealizowane już i zafakturowane w okresie od 1 stycznia 2002 r.

W celu właściwej oceny wniosku konieczne jest sporządzenie szczegółowego harmonogramu realizacji inwestycji wraz z wyceną jego elementów. W harmonogramie należy wyodrębnić następujące zadania:

- budowa lub adaptacja budynku kotłowni
- zakup kotłów z układem podawania paliwa
- pozostałe urządzenia technologii kotłowni
- budowa magazynu na paliwo
- budowa placu manewrowego
- zakup urządzeń do pozyskania i transportu paliwa

Wszystkie zadania w harmonogramie realizacji muszą być jednoznacznie określone i zwymiarowane.

V. TRYB POSTĘPOWANIA KONKURSOWEGO

Po ogłoszeniu opublikowanym w dzienniku ogólnopolskim „Rzeczpospolita” oraz pobraniu w siedzibie Fundacji EkoFundusz materiałów konkursowych, wnioski (egzemplarz w formie wydruku + dyskietka z plikiem w formacie Microsoft Word 6.0/95) można składać od dnia 2 stycznia 2003 do 31 października 2003 r. Zgłoszone wnioski będą rozpatrywane na bieżąco, w miarę ich napływu.

Wnioski muszą być kompletne, zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku oraz wymaganiami dodatkowymi. W przypadku braku któregośkolwiek elementu w złożonym wniosku zostanie on odrzucony z dalszego rozpatrywania.

Wnioski zostaną poddane ocenie formalnej i merytorycznej przez komisję konkursową w oparciu o zatwierdzone przez Radę Nadzorczą EkoFunduszu kryteria.

Projekty, które uzyskają powyżej 50 % max ilości punktów są laureatami konkursu, otrzymując nagrody w wysokości 30-50% kosztów w zależności od wartości przedsięwzięcia dla ochrony środowiska, wynikającej z oceny dokonanej według kryteriów konkursowych. W związku z tym wnioskodawca zobowiązany jest do przedstawienia struktury finansowania uwzględniającej 30% dofinansowanie inwestycji. W przypadku uzyskania oceny uprawniającej do wyższego dofinansowania możliwa będzie weryfikacja tych danych umożliwiająca zmniejszenie udziału własnego lub innych mniej korzystnych dla inwestora form finansowania. Wnioskodawca zostanie pisemnie poinformowany o przyznaniu dotacji EkoFunduszu oraz o jej wysokości.

Wnioskodawcy, którzy nie uzyskali wymaganego minimum punktów zostaną poinformowani o tym fakcie wraz z uzasadnieniem negatywnej decyzji.

VI. KRYTERIA OCENY PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH

Preferowane będą projekty polegające na likwidacji kilku kotłowni lokalnych opalanych węglem, budowie lokalnego systemu zaopatrzenia w ciepło zasilanego z centralnej kotłowni (elektrociepłowni) opalanej biomasą. Najniżej punktowane będą natomiast zadania polegające na modernizacji pojedynczego obiektu.

Jako źródło ciepła opalane biomasą uznawane będą kotłownie lub elektrociepłownie, w których przynajmniej 50% produkcji ciepła i/lub energii elektrycznej pochodzi z biomasy.

W konkursie preferowane będą technologie najbardziej zaawansowane technicznie, charakteryzujące się najwyższą efektywnością energetyczną. Dodatkowa punktacja będzie przyznawana dla źródła produkującego ciepło i energię elektryczną w skojarzeniu.

Elementem podlegającym ocenie będą także koszty produkcji energii po realizacji przedsięwzięcia oraz uzyskana w ramach projektu racjonalizacja wykorzystania energii wyrażana poprzez obniżenie zapotrzebowania na moc nowego źródła.

Ważnym elementem oceny jest także wskaźnik zdyskontowanych kosztów redukcji emisji CO₂ oraz efektywność ekonomiczna przedsięwzięcia.

EKOFUNDUSZ

ul. Bracka 4, 00-502 Warszawa

Telefon + 48 (22) 621 27 04

Faks + 48 (22) 629 51 25

Podsumowanie

Istnieje szereg możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania projektów wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Środki te mogą mieć zarówno charakter komercyjny, jak i preferencyjny. Mogą one również pochodzić z instytucji wspierających rozwój energetyki odnawialnej oraz z rynków finansowych. Nową, nieznaną dotychczas na polskim rynku formą wspierania sektora jest finansowanie projektów na zasadzie dostępu trzeciej strony. Wsparcie projektów ma nie tylko charakter finansowy, równie często

udziela się pomocy w formie niematerialnej, co także jest czynnikiem skłaniającym inwestorów do wchodzenia na rynek zielonej energii. Efektywne połączenie kilku z wymienionych powyżej źródeł finansowania energetyki odnawialnej pozwala na zdobycie znacznej części brakujących inwestorowi środków. Wsparcie zewnętrzne staje się często czynnikiem decydującym o możliwości podjęcia i dokończenia rozpoczętego przedsięwzięcia.

Oprócz instytucji krajowych wspierających energetykę odnawialną możliwe jest również pozyskanie znacznych środków z funduszy zagranicznych, zwłaszcza tych pochodzących z Unii Europejskiej. O ich wykorzystaniu zadecyduje zdolność polskich podmiotów (publicznych i prywatnych) do absorbowania środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych.

Dostęp do środków finansowych w ogóle, a na energetykę odnawialną w szczególności zależy w dużym stopniu od posiadania aktualnej, kompletnej i właściwie ukierunkowanej informacji. Potrzebna jest wiedza na temat obowiązujących ogólnych zasad i specyficznych wymogów poszczególnych instytucji finansujących w odniesieniu do konkretnych projektów.

Z uwagi na fakt, że każda z instytucji finansujących nie finansuje z zasady całości projektu inwestycyjnego, zawsze (niezależnie od tego czy wspiera inwestycję dotacją, kredytem itd.) niezbędny jest montaż finansowy zazwyczaj z kilku źródeł zewnętrznych oraz zawsze wymagane jest wykazanie wkładu własnego i optymalizacja jego wykorzystania.

Poszukiwanie stosownych informacji o źródłach finansowania rozwoju energetyki odnawialnej w publikacjach i w internecie (np. <http://fundusze.ukie.gov.pl>, www.ibmer.waw.pl/ecbrec) to dopiero początek procesu zdobywania środków na konkretne przedsięwzięcia. Do rozpoczęcia właściwych rozmów z wcześniej zidentyfikowanymi instytucjami finansującymi należy mieć wcześniej daleko rozwiniętą koncepcję własnego projektu, spełniającego wymogi i priorytety tej konkretnej instytucji.